

KOŁO I.
TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ
IM. ADAMA ASNYKA
W PRZEMYŚLU.

SPRAWOZDANIE

OGÓLNE

od czasu założenia Koła w roku 1892

I SZCZEGÓŁOWE

za rok administracyjny

1930.

Przedłożone Walnemu Zgromadzeniu
— w dniu 7 marca 1931 roku. —

NAKŁADEM TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ — 1931
ODBITO W DRUKARNI JANA ŁAZORA W PRZEMYŚLU.

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

CZŁONKÓW KOŁA I. T. S. L.

IM. ADAMA ASNYKA W PRZEMYSŁU

odbędzie się

**w sali Magistratu w sobotę d. 7 marca 1931 o godz. 5:30
a w razie braku kompletu o godz. 6-tej po południu.**

Porządek dzienny :

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
 2. Sprawozdanie Zarządu Koła.
 3. Sprawozdanie i wnioski Komisji kontrolującej.
 4. Wybory Zarządu Koła na rok 1931 a to : prezesa, sekretarza, skarbnika, zastępców tychże, oraz 20 członków Zarządu.
4 członków Komisji kontrolującej,
4 delegatów na Walny Zjazd T. S. L.
 5. Wolne wnioski.
-

KOŁO I.
TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ
IM. ADAMA ASNYKA
W PRZEMYSŁU.

SPRAWOZDANIE

OGÓLNE

od czasu założenia Koła w roku 1892

I SZCZEGÓŁOWE

za rok administracyjny

1930.

Przedłożone Walnemu Zgromadzeniu
— w dniu 7 marca 1931 roku. —

NAKŁADEM TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ — 1931
ODBITO W Drukarni JANA ŁAZORA W PRZEMYSŁU.

44034

TREŚĆ.

1. Wstęp. W ciągłej pielgrzymce.
2. Skład Zarządu wybranego na Walnym Zgromadzeniu w dniu 21 marca 1930 r.
3. Sprawozdanie ogólne Towarzystwa Szkoły Ludowej Koła I. od założenia w r. 1892 do końca roku 1929.
4. Sprawozdanie ogólne z czynności Zarządu za rok 1930.
5. Sprawozdanie komisji szkolnej:
 - a) Zestawienie ogólne i kásowe „Średniej żeńskiej szkoły zawodowej T. S. L.“ w Przemysłu.
- 6) Sprawozdanie komisji oświaty pozaszkolnej:
 - a) działalność komisji czyt. odczytowej,
 - b) „ „ bibliotecznej,
 - b) „ „ przedsiębiorstw,
 - d) „ „ budowy domów ludowych.
- 7) Zestawienie rachunków Koła I. T. S. L. za rok 1930.
- 8) Spis członków.

44034 19/2023

WSTĘP.

W CIĄGŁEJ PIELGRZYMCE.

Działalność kulturalno-oświatowa, dokonywana od lat dziesiątków przez T. S. L. jest zawsze w miłej pamięci starszego i młodego pokolenia. Nie pamięta może każdy dokładnie szczegółów wszystkich momentów, które dały T. S. L. sposobność przyciągnięcia całego społeczeństwa polskiego przy sobie — ale w uszach brzmią nam wciąż jeszcze wołania przeszłości: „dajemy wam moc nad sercem ludu — pracujcie!”.

Wołanie przyjęło się — w T. S. L. zwarte szeregi rosły — praca rozpoczęta trwa po dziś dzień, niezmienna, silna wolą i czynem. To prawda żywa — my żyjemy w niej.

T. S. L. sięgało w dal, przebijało granice czasu i przestrzeni — dzieła do życia zbudowane rosły i stawały przed oczyma całego społeczeństwa.

Widzimy w wyobraźni T. S. L. jako litery obleczone srebrną łuską marzeń, osnute gwiazdami dziwnego Przeznaczenia, a tak skute silnie narodową dumą.

Te trzy litery w przędzy nieuchwytnego czaru, szły w bój przez lata całe piękne i górne jak ich myśli. Był czas wprawdzie, że stanęły w swym biegu i wpatrywały się zaleknione w walki wojny światowej, lecz gdy to minęło jak wszystko złe i dobre na świecie — patrzą znów na pola wiejskie kąpiące się radośnie w słońcu i dalej idą w życie ludzkie.

Napotykały na drodze swej na duchy bratnie, o świętych i wielkich rzeczach szepczące i idąc, rzucały ziarna dobra, prawdy i piękna.

Trudno się oprzeć przypuszczeniu, aby T. S. L. nie powstało pod wpływem wielkiej miłości do swej ziemi i swych braci. Ten znany nam nastrój, ta atmosfera otula serdecznym urokiem postać Adama Asnyka.

Jeżeli ten człowiek włożył w dzieło T. S. L. całe swe uczu-

cie do swej Ojczyzny, to my dzisiejsze pokolenie poddać się nie-tylko musimy Jego nakazom, ale podwoić pracę samą, bo mimo, że w roku obecnym czterdziestolecie powstania T. S. L. święcić będziemy, zaledwie część pracy wykonana.

Z mnóstwa szczegółów obrazu całości dokonanej już pracy oświatowej widzimy ofiarne wysiłki wybitnych jednostek sprężone w jedną armję — i w tym siła T. S. L.

Jeżeli wśród tej całości będziemy szukali duszy T. S. L., to ona już w pierwszej mgławicy powstania Towarzystwa zjawia się, aby opuszczonych i zaniedbanych do życia budzić, ze strasznej nocy, z ciemności prowadzić i podciągać do światła. Dusza ta idzie czasami przez ugory, poprzez mgły i deszcze, jednak spokojna z wolą nieskrępowaną — rozpoczyna, gdzie zajrzy właściwe życie — mierzy się z rzeczywistością, lecz bezwzględnie depce przeszkody. Dusza T. S. L. jest zawsze pełna wezbranych sił — czuje się powołaną do walki z Przeznaczeniem, bo opiera się o niebios sklepienie i o sarkofagi ludzi, którzy tę pracę rozpoczęli.

Działacze oświatowi stają się władcami, kiedy żelazo, cegły i marmur przeobrażają się w kształty przez siebie wyśnione — ruch i czyn — i to jest właściwość T. S. L.

Skoro T. S. L. stoi na stanowisku wytworzonej przez siebie etyki bezwzględnej a prostej i skoro szanuje swą własną duszę, wtedy może być wobec siebie surowym sędzią i prawdziwym zwycięzcą.

Gdy zachodzi istotna potrzeba większego czynu, T. S. L. rozwija zaraz w sobie moc czarodziejską stwarzania pięknych oaz tam, gdzie ich niema, a których nikt dotychczas nie potrafił stworzyć.

Zasadnicze względy przemawiają, aby zawierzyć duszy T. S. L. bo ona odnajduje coraz to nowe światła w sobie i jest w walce z trudnościami jak rolnik z przyrodą — nigdy nie ustaje, rok rocznie podejmuje tę samą i nową pracę świadomą klęsk, burz i strat i wpatrzone tylko w dzieła swoje. Wierzy w to, co chce przedsięwziąć. A wiara jest siłą, która pomaga w wytrwaniu w tej pielgrzymce, która nigdy nie kończy się odpoczynkiem.

Dziś są już wielkie zapasy w tej pracy dla przyszłych nawet pokoleń. I chociaż trzeba czasami wchłonać w siebie nawet łyzy gorzkie, to na tęczę utkaną z obrazów dorobku T. S. L. patrzeć należy z dumą i nadzieją i strzec tych strażnic oświatowych jak ptak strzeże gniazda swego.

M. Bielawska.

SKŁAD ZARZĄDU

wybranego na Walnem Zgromadzeniu w d. 21. III. 1930.

Bielawska Marja, przewodnicząca

Dr. Szymański Henryk, zastępca przewodn.

Krzysikowa Julja, sekret.

Szczurówna Stanisława, zast. sekr.

Jurasz Kasper, skarbnik

Dobrowolski Tadeusz, zast. skarb.

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

Bilan Włodzimierz

Szalayowa Jadwiga

Hałdys Michał

Terlikowski Kazimierz

Ks. Matusz Józef

Tenczarówna Teofila

Dziewotowa Emilja

Malec Mieczysław

Horwacki Juljan

Trela Antoni

Poliszewski Mieczysław

Tymiński Józef

Porembalski Jan

Dr. Romanowski Waclaw

Sierakowski Wincenty

Waygart Eugenjusz

Próchnicka Helena

Ziemiańska Aniela

Żukowski Ignacy.

KOMISJA KONTROLUJĄCA:

Cieśliński Tadeusz

Czauderna Medard

Fjałkiewicz Ludomił

Knobloch Roman.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

Towarzystwa Szkoły Ludowej Koła I. od założenia
w r. 1892 po końca roku 1929.

Do złożenia ogólnego sprawozdania, przedstawiającego wykonaną pracę Koła I. T. S. L. w krótkości, z całego okresu od czasu jego powstania zachęca nas szczytna przeszłość naszego Koła, która powinna być przypomniana naszemu społeczeństwu przemyskiemu z okazji obchodu 40-lecia w roku obecnym zawiązania Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie.

Koło I. T. S. L. w Przemyśle nosiło w chwili założenia nazwę „Koło I. T. S. L.“ — zaś od roku 1926 przyjęło nazwę „Koło I. T. S. L. im. A. Asnyka“.

Tak do czasu wojny światowej jak i po wojnie, po dzień dzisiejszy Koło — jak wykazują roczne sprawozdania — pracowało w mieście i w powiecie nadzwyczaj owocnie, zakładając szkoły, czytelnie, biblioteki, domy ludowe, szerzyło prawdziwą oświatę i budziło miłość do własnej Ojczyzny.

W pamięci mieszkańców miasta Przemyśla i ludności powiatu oraz w kronikach T. S. L. zapisane są złotymi zgłoskami nazwiska ówczesnych niestrudzonych pracowników i pracowniczek. Założycielkami Towarzystwa były: ś. p. Przemysława Jaworska, Wincenta Tarnawska i p. Fischerówna. Obok powyższych z prawdziwą czcią, szacunkiem i wdzięcznością wymieniamy nieodżałowanej pamięci pierwszą przewodniczącą Koła ś. p. Matyldę Bartelmusową, żonę inżyniera kolejowego w Przemyśle, ś. p. Herminę Rokicką, żonę notariusza — drugą przewodniczącą, trzecią następczynię ś. p. P. Kamilę Janicką, żonę notariusza w Przemyśle, czwartą następczynię ś. p. P. Michalinę Praczyńską, żonę radcy sądowego w Przemyśle, w końcu piątą następczynię ś. p. Zofję Bajową, żonę naczelnika sądu powiatowego w Przemyśle.

Wymienić tu także musimy nazwiska niestrudzonych i całą duszą oddanych Towarzystwu sekretarek Koła: ś. p. P. baronową Lipowską, P. Barbarę Schulzową później Mańkowską żonę aptekarza i Wincentę Tarnawską (15 lat) i P. Jadwigę Lorenzową, żonę prokuratora w Przemyśle.

Od r. 1919 przewodnictwo Koła złożyło w ręce P. Marji Bielawskiej, żony prof. gimnaz. w Przemyśle — sekretarstwo

oddano P. Marji Saramażance, nauczycielce szkoły powszechnej a po jej ustąpieniu P. Józefie Prohaskówniej, naucz. seminar., następnie P. Eberlowej Bronisławie wreszcie P. Krzysikowej Julji. Z wybitnych działaczy oświatowych wymienić tutaj musimy P. Jadwigę Szalayową, Julję Patrynową, Joannę Praszillową i Michalinę Bojarską, P. Jana Porembalskiego radcę sądu w Przemyśle, pod którego kierownictwem komisja oświaty pozaszkolnej przez lat kilkanaście przyniosła bardzo poważny dorobek pracy, który ze szczególniejszem uznaniem podkreślić należy. —

Koło I. T. S. L. rozwijało się powoli ale wzrastało i potężniało stale — nigdy nie popadło w apatię lub zniechęcenie — było ciągle czujną strażnicą a praca jednolita, systematyczna owiana była zawsze myślą wzniosłą, idealną i twórczą. Burze wypadków wojennych zniszczyły wprawdzie wiele placówek Koła I. T. S. L., jednak praca powojenna odbudowała prawie wszystko.

Poniżej podane krótkie i ściśle zestawienie pracy Koła I. wykaze, ile musiało być ofiarnej pracy tych wszystkich członków Zarządu, którzy przesunęli się w Kole I. aby pozostawić taki dorobek, może skromny ale z pewnością potrzebny do odbudowy Państwa polskiego.

I. Działalność na polu szkolnictwa.

A) Szkoły powszechne.

Założone i zorganizowane szkoły przez Koło I. T. S. L.

1) W Reczpolu (p. Krzywca) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1899 w wynajętym lokalu następnie w dwa lata przeniesiona do budynku wybudowanego przez Koło.

2) W Wołkowyji — szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana i uposażona w r. 1903.

3) W Koniowie (p. Felsztyn) szkoła prywatna T. S. L. zbudowana w r. 1904, dzięki pomocy Ks. kanonika Łonickiego i p. Skołyzewskiego, na gruncie ofiarowanym przez kolonistów Mazurów w Koniowie i Towarni. Spalona i zniszczona w czasie wojny — odbudowaną została dzięki kolonistom i subwencji 10.000.000 Marek, Zarządu głównego T. S. L.

4) W Tarnawce (p. Dubiecko) szkoła prywatna zorganizowana w izbie przez wójta Michała Sądowego w r. 1904, później w realności zakupionej przez Koło I za kwotę 860 K. w r. 1908.

5) W Grochowcach (p. Przemyśl) szkoła prywatna T. S. L.

jako klasa paralelna z językiem wykładowym polskim zorganizowana w r. 1904.

6) W Radenicach (p. Mościska) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1908 w budynku wynajętym.

7) W Lipowicy (koło Przemyśla) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1910 w lokalu przez Koło opłacanym.

8) W Bachowie (p. Dubiecko) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1910 w lokalu ofiarowanym przez właściciela P. Nowosieleckiego.

9) W Iskaniu (p. Dubiecko) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1911 w lokalu ofiarowanym przez P. Czajkowską właścicielkę.

10) W Korytnikach (p. Krasieczyn) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1911 w lokalu ofiarowanym przez Ks. Sapięzynę.

11) W Maćkowicach (koło Przemyśla) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1911 początkowo w lokalu opłacanym przez Koło następnie w budynku wybudowanym przez Koło na gruncie, ofiarowanym przez P. Skibniewskiego właściciela.

12) W Pikulicach (koło Przemyśla) szkoła prywatna T. S. L. założona w r. 1911 w lokalu wynajętym i opłacanym przez Koło.

13) W Sanoczanach (p. Nowe Miasto) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1912 w budynku wynajętym, następnie przeniesiona do budynku, wybudowanego na gruncie ofiarowanym przez p. Jarużelskiego właściciela. Koszta budowy pokryto z zapisu kapitałiku ś. p. Przedzrymirskiej na zakładanie szkół w powiecie przemyskim.

14) W Wołczy dolnej (p. Nowe Miasto) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1912 w lokalu odstąpionym przez właścicieli P. Stankiewiczów.

15) W Hermanowicach (koło Przemyśla) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana w r. 1917 w budynku T. S. L. wybudowanym na gruncie ofiarowanym przez Ks. Lubomirską Marję. Zniszczona w czasie walk ukraińsko-polskich została odbudowana przez T. S. L. w r. 1920.

16) W Czyszczeniu (p. Nowe Miasto) szkoła prywatna T. S. L. zorganizowana dla dzieci osadników mazurskich w r. 1918 w budynku T. S. L. wybudowanym na gruncie ofiarowanym przez Ks. Marję Lubomirską.

17) W Marynce (koło Medyki) szkoła prywatna T. S. L. wybudowana i zorganizowana w r. 1926 na gruncie ofiarowanym przez P. Dr. J. Gwalberta Pawl kowskiego z Medyki.

18) W Waclawicach koło Kosienic szkoła prywatna T. S. L. dla dzieci mazurskich kolonistów w przebudowanej starej gorzelni (zjednoczone trzy osady mazurów z rozkolonizowanych Trójczyc). 1921.

Wszystkie powyżej podane zorganizowane szkoły przez Koło I. T. S. L. z biegiem lat przeszły na etat państwowy. Budynki wybudowane przez T. S. L. zostały zainstalowane na własność Zarządu Głównego T. S. L. w Krakowie — z wyjątkiem Rieczpola i Tarnawki, gdzie T. S. L. oddało budynki na własność gminie z zastrzeżeniem prawnie zawarowanym, że językiem wykładowym w szkołach tych ma być język polski pod rygorem odebrania własności; nadto szkoła w Lipowicy prócz etatowej nauczycielki jest subwencjonowana przez Magistrat miasta Przemyśla i otaczana jeszcze opieką bezpośrednią Koła I. T. S. L.

Do wszystkich tych szkół powszechnych Koło zakupywało sprzęty, obrazy, przybory szkolne, pokrywało potrzeby rzeczowe — przy końcu każdego roku szkolnego wyjeżdżali delegaci Koła do szkół i rozdawali nagrody dzieciom najpilniejszym — zimową zaś porą najbiedniejszą dzieciom obdarzano ciepłą odzieżą i obuwiem Wybitniejsze siły nauczycielskie w szkołach za wzorową pracę obdarzano remuneracjami.

B) Szkoły średnie.

Obok pracy nad zapewnieniem wychowania szkolnego najmłodszego pokolenia zwróciło Koło troskliwą uwagę na szklnictwo zawodowe, chcąc zapewnić dorastającej młodzieży żeńskiej poprawę bytu przez rozszerzenie i pogłębienie wiedzy fachowej specjalnej.

W tym celu zorganizowano:

„Średnią szkołę zawodową żeńską T. S. L.“ w Przemyślu w r. 1924 z inicjatywy P. Ignacego Żukowskiego, prof. szkoły handlowej w Przemyślu.

Założycielami Szkoły byli: ś. p. P. Stanisław Sobiński, kurator okręgu szkolnego lwowskiego — ś. p. P. Dr. Ernest Adam, prezes T. S. L. — P. Ludwik Misky, naczelnik szkolnictwa zawodowego żeńskiego w Kuratorjum okr. szk. lw. — P. Ignacy Żukowski, prof. szkoły handlowej i członek Zarządu Koła I. T.

S. L. — ś. p. Ks. Prałat Władysław Sarna i P. Marja Bielawska, przewodnicząca Koła I. T. S. L. Szkoła mieści się w wynajętym lokalu budynku SS. Felicjanek przy ul. Czarnieckiego 1. zdobywanym i rozszerzanym rok rocznie przez wysokie odstępnie składane lokatorom. Kierownikiem szkoły zawodowej jest od początku założenia niestrudzony i pełen inicjatywy w celu rozbudowy placówki P. Ignacy Żukowski.

Właścicielem szkoły jest Zarząd Główny T. S. L. w Krakowie. Szkoła jest koncesjonowana przez Ministerstwo W. R. i O. P. (Reskrypt z dnia 3. VII. 1924 Nr. 10144/24 D, III.). Dyrektor szkoły i grono nauczycielskie są mianowane przez T. S. L., a zatwierdzone przez Władze szkolne. We wszystkich sprawach pedagogicznych i dydaktycznych obowiązują przepisy dla państwowych szkół zawodowych.

Nadzór szkoły wykonywa Ministerstwo W. R. i O. P., a względnie Kuratorjum Okręgu szkolnego Lwowskiego. Sprawy administracyjne (personalne i gospodarcze) załatwia dyrektor szkoły i jest odpowiedzialnym przed właścicielem szkoły z którego ramienia działa na miejscu Zarząd Koła I T. S. L. (komisja szkolna).

Fundusze na pokrycie kosztów utrzymania szkoły czerpie właściciel szkoły z opłat chesnego, zasiłków państwowych oraz samorządowych. Na podstawie rozporządzenia Prezydjum Rady Ministrów z dnia 4. IX. 1925 r. Nr. 14604 przysługuje uczniom Zakładu, córkom funkcjonariuszy państw. prawo zwrotu opłat szkolnych ze Skarbu Państwa.

W r. 1926 T. S. L. przy szkole średniej zawodowej żeńskiej T. S. L. zorganizowało szkołę doksztalającą żeńską, która w r. 1928 przeszła na etat państwowy względnie samorządowy i uzyskała charakter szkoły publicznej.

C) Szkoły analfabetów.

Taką samą troskliwość co szkołom powszechnym poświęciło Koło sprawie zwalczania analfabetyzmu wśród dorosłych.

Zorganizowano szkoły dla analfabetów w miejscowościach:

1.) W Przemyślu, w r. 1894 szkołę dla sług analfabetek w lokalu ochronki św. Jadwigi.

2.) W Bachórcu, w r. 1908, szkołę dla analfabetów dorosłych w lokalu ochronki w budynku ofiarowanym przez hr. Krasińskiego.

3.) W Grochowcach, w r. 1909, szkołę dla analfabetów dor. w lokalu wynajętym i opłacanym przez Koło.

4.) W Kaniowie, w r. 1909, szkołę dla analfabetów dor. w lokalu szkolnym.

5.) W Lipowicy koło Przemyśla, w r. 1910, szkołę dla analfabetów dorosłych w lokalu szkolnym.

6.) W Maćkowicach koło Przemyśla, w r. 1910, szkołę dla analfabetów dorosłych w lokalu szkolnym.

II. Opieka nad młodzieżą.

Aby dać dziecku opiekę w wieku przedszkolnym i uchronić ją przed złymi wpływami czynników, ujemnie działających na duszę i wychowanie dziecka oraz zapewnić kształcącej się młodzieży należytą opiekę i kierownictwo moralne oraz pomoc w nauce, Koło rozwijało wielką pracę w tym kierunku.

a) Celem uzupełnienia braków wychowania domowego zorganizowało Koło w r. 1908 „Kółko dziewczynek T. S. L.“ liczące 120 dziewczynek, które każdej soboty zbierało się w lokalu Koła, gdzie zapoznawano je z ważniejszymi wydarzeniami z dziejów naszej przeszłości i chwili bieżącej. Śpiewy, wspólne czytanie utworów poetycznych, wygłaszanie ich z pamięci przyczyniały się znacznie do rozbudzenia młodych duszyczek. Kółko posiadało własną bibliotekę — w pogodne letnie dni odbywały się wspólne zabawy na Zamku.

b.) Intensywnie prowadzona akcja Koła w celu stworzenia „Bursy dla dziewcząt“ w Przemyślu dała w r. 1909 świetne wyniki.

„Bursa dziewcząt“ powstała w celu upamiętnienia roku Słowackiego zdarzeniem trwałem a donioślejszym.

Zorganizowana w wynajętym lokalu (8 ubikacji) realności, będącej własnością łać, Konsystorza przy ul. Zamkowej, uposażona z funduszów Koła i otoczona opieką społeczeństwa stała się z czasem poważną instytucją na terenie miasta.

Gdyby nie wojna, która w r. 1914 zniszczyła całe urządzenie bursy, trwałaby ta placówka po dzień dzisiejszy; niestety jednak nikt nie mógł uratować egzystencji bursy, a o wskrzeszeniu jej po wojnie nie mogło być mowy. Z końcem roku szkolnego 1914 wychowanek w bursie przebywało 48.

c.) Pragnąc przyjść z pomocą młodzieży, usiłującej ukończyć szkoły, Koło wypłacało od r. 1911 przez kilka lat stałe sty-

pendja — dla jednego ucznia w Seminar. naucz. w Białej i dla ucznia Seminar. naucz. w Rzeszowie. Po wojnie wypłacało Koło stypendjum dla jednego ucznia Seminar. naucz. w Przemyślu.

d.) Od roku 1912 przez lat dziewięć urzędowało Koło każdego roku wieczornicę dla abiturjentek Seminar. naucz. w Przemyślu, aby objaśnić przyszłe nauczycielki, jak powinna wyglądać praca oświatowa na wsi.

III. Praca oświatowa pozaszkolna.

Od początku istnienia Koła praca oświatowa pozaszkolna była systematycznie prowadzoną — polskość umacniała się na wsi z każdym rokiem, a wyniki osiągnięte zostały głównie przez stałą wytrwałość, jaką członkowie Koła odznaczyli się bez wyjątku zawsze, jak w okresie przed wojną tak do dnia dzisiejszego. Bywały lata, ilość pogadań była liczniejszą i poziom ich podnosił się przez dobór odpowiednich prelegentów, w pewnych znowu czasach zakładano w gminach więcej czytelni, w innych latach mniej pogadań i wyjazdów, lecz znowu intensywniejsze zasilanie czytelni gazetami lub książkami.

Zdarzały się wypadki, że w niektórych miejscowościach czytelnie zasypiały, wypożyczalnie stawały, lecz Koło zaczynało pracę znowu od początku i podnosiło placówki czytelniane do życia. Nie trzeba zapominać, że Koło I T. S. L. w Przemyślu, jeżeli nie oddało danej czytelni lub wypożyczalni nowo zorganizowanemu Kołu, które powstało w najbliższym sąsiedztwie — to nigdy nie pozwoliło na zupełne uśpienie pracy oświatowej.

a) Walka z analfabetyzmem

prowadzona była na umiejętnie zorganizowanych półrocznych kursach — nie było prawie czytelni obok których przed wojną nie stwarzano kursów dla analfabetów dorosłych powsiach. Prowadziło Koło także kursa dla analfabetów żołnierzy w r. 1926 i 1929 w 38 Pułku w Przemyślu, 5 Pułku Strzelców Podhalańskich i w 10 Pułku Taborów w Bakońcyczach z bardzo dobrymi wynikami.

b) Czytelnie.

Na polu czytelnictwa i bibliotekarstwa zrobiło Koło I. od

chwili swego istnienia bardzo dużo. Podane niżej zestawienie stworzy dokładny obraz pracy w tej dziedzinie.

Spis Czytelń

zorganizowanych przez Koło I. i zasilanych książkami, gazetami i pogadankami:

1) Ludowa Czytelnia w Przemyślu założona w r. 1898 w lokalu „Taniej Kuchni“, ofiarowanym bezpłatnie Kołu przez Ks. Sapieżynę z Krasieczyna.

2) W Porażu (pow. Sanok) założona Czytelnia w r. 1901. w wynajętym lokalu.

3) W Birczy założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu szkoły.

4) W Prałkowcach założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu opłacanym do spółki z Kółkiem rolniczym.

5) W Woli Bolestraszyckiej założona Czytelnia w r. 1903.

6) W Tyrawie Wołoskiej założona Czytelnia w r. 1903.

7) W Nozdrzcu założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu opłacanym przez Koło.

8) W Dynowie założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu opłacanym przez Czytelnię samą.

9) W Lipnikach koło Mościsk założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu prywatnym bezpłatnym.

10) W Niżankowicach założona Czytelnia w r. 1903 w lokalu opłacanym przez Koło.

11) W Grochowcach założona Czytelnia w r. 1904 w lokalu opłacanym przez Koło.

12) W Koniowie założona Czytelnia w r. 1904 w lokalu szkoły.

13) W Skołoszowie założona Czytelnia w r. 1904 w lokalu opłacanym przez Koło.

14) W Medyce założona Czytelnia w r. 1904 w lokalu prywatnym bezpłatnie; obecnie w domu ludowym.

15) w Radenicach założona Czytelnia w r. 1904 w lokalu szkoły.

16) W Reczpolu założona Czytelnia w r. 1905 w lokalu szkoły.

17) W Bachórcu założona Czytelnia w r. 1906 w lokalu ochronki.

18) W Tarnawce założona Czytelnia w r. 1906 w lokalu bezpłatnym w mieszkaniu kierowniczkii szkoły.

19) W Żurawicy założona Czytelnia w r. 1908 w lokalu bezpłatnym ofiarowanym przez ks. Miksiewicza proboszcza.

20) W Wołczy założona Czytelnia w r. 1909.

21) W Tarnawcach założona Czytelnia w r. 1909 w lokalu bezpłatnym w mieszkaniu kierownika szkoły.

22) W Ujkowicach założona Czytelnia w r. 1909 w lokalu kierownika szkoły.

23) W Wyszatycach założona Czytelnia w r. 1910 w lokalu kierownika szkoły.

24) W Nieadowej założona Czytelnia w r. 1910 w lokalu opłacanym przez Czytelnię samą.

25) W Jaksmanicach założona Czytelnia w r. 1911 w lokalu ofiarowanym przez kowala P. Jana Buczkowskiego.

26) W Korytnikach założona Czytelnia w roku 1911 w lokalu szkoły.

27) W Kuźminie założona Czytelnia w r. 1911 w lokalu starego budynku dworskiego.

28) W Lipowicy założona Czytelnia w r. 1911 w lokalu szkoły.

29) W Maćkowicach założona Czytelnia w r. 1911 w lokalu szkoły.

30) W Iskaniu założona Czytelnia w r. 1912 w lokalu szkoły.

31) W Czyszczeniu założona Czytelnia w r. 1918 w lokalu szkoły.

32) W Kosztowej założona Czytelnia w r. 1920 w lokalu wynajętym, później w szkole.

33) W Przemysłu na Kazanowie założona Czytelnia w r. 1921 w lokalu opłacanym przez Koło.

34) W Przemysłu przy ul. Dworskiego Czytelnia im. Michaliny Praczyńskiej, założona w r. 1910 w lokalu opłacanym przez Koło.

35) W Przemysłu na przedmieściu Garbarzach założona Czytelnia w r. 1918 w lokalu szkoły im. Piramowicza.

36) W Trójczycach założona Czytelnia w r. 1922 w lokalu starego budynku gorzelni.

37) W Hermanowicach założona Czytelnia w r. 1922 w lokalu szkoły.

38) W Orzechowcach założona Czytelnia w r. 1926 w lokalu budynku gminnego.

39) W Wilczy koło Przemysła założona Czytelnia w r. 1929 w lokalu opłacanym przez Czytelnię samą.

40) W Sanoczanach założona Czytelnia w r. 1924 w lokalu szkoły.

41) W Husakowie założona Czytelnia w r. 1922 w lokalu budynku proboszcza Ks. Zmory.

c) Wypożyczalnie ksiązek.

Spis wypożyczalni ksiązek w miejscowościach, w których nie udało się stworzyć czytelnii.

1) W Bachowie otwarta wypożyczalnia w r. 1901 w lokalu bezpłatnym w mieszkaniu kierownika.

2) W Błozwi Górnej otwarta wypożyczalnia w r. 1905 w lokalu bezpłatnym, w mieszkaniu kierowniczkii.

3) W Łukawcu (pow. Rzeszów) otwarta wypożyczalnia w r. 1905 w lokalu gminnym.

4) W Przemyśle przy szkole analfabetów otwarta wypożyczalnia w r. 1908 w lokalu szkoły.

5) W Łuczycach otwarta wypożyczalnia w r. 1910 początkowo w zakrystji kościołka następnie w lokalu opłacanym przez Koło.

6) W Przemyśle otwarta wypożyczalnia w lokalu Koła w rynku (tomów) 435) w r. 1909. Z wypożyczalni korzystała przeważnie młodzież szkół lud. i wydz. tudzież pomocnicy różnych zawodów przemysłowych.

7) W Sielnicy otwarta wypożyczalnia w r. 1910 w lokalu opłacanym przez Koło.

8) W Kruheli Wielkim otwarta wypożyczalnia w r. 1912 w lokalu budynku gminy miasta Przemyśla.

9) W Pikulicach otwarta wypożyczalnia w r. 1912 początkowo w mieszkaniu prywatnem następnie SS. Służebniczek.

10) W Krzywcy otwarta wypożyczalnia w r. 1918 w lokalu ofiarowanym przez właścicielkę wsi.

11) W Boratyczach otwarta wypożyczalnia w r. 1921 w lokalu osadnika gospodarza Chmiela.

12) W Hurku otwarta wypożyczalnia w r. 1921 w lokalu SS. Służebniczek pod protektoratem właścicielki wsi P. Jęłowickiej.

13) W Kosienicach otwarta wypożyczalnia w r. 1923 w lokalu budynku proboszcza Ks. Pindy.

14) W Marynce koło Bucowa otwarta wypożyczalnia w r. 1924 w lokalu budynku jednego z osadników mazurskich.

15) W Przekopanej koło Przemyśla otwarta wypożyczalnia

w r. 1921 w lokalu wynajętym, a w r. 1924 odstąpiona Kołu III. T. S. L. im. Mickiewicza w Przemyśle.

d) Biblioteka dla wsi.

W okresie przedwojennym istniały dwie biblioteki dla wsi. I. Biblioteka dla czytelników i wypożyczalni, składająca się z 1835 książek, które wymieniano stale między zarządami czytelników. Ze względu, że książki w chwili wybuchu wojny znajdowały się po wsiach — nie uzyskano z powrotem ani jednej książki. II. Biblioteka obiegowa im. Juliusza Słowackiego dla nauczycielstwa. Szczątki tej biblioteki po wojnie wcielono do biblioteki miejskiej Koła.

e) Zjazdy oświatowe, przedstawienia amatorskie, Domy ludowe, obchody narodowe, wydawnictwa, zabawy ludowe.

Aby obudzić silne zainteresowanie u pracowników oświatowych na wsi, Koło organizowało „Zjazdy kierowników wszystkich czytelników zamiejscowych“ przez kilka lat przed wojną światową. Pierwszy taki zjazd odbył się w jesieni roku 1910, urządzony wspólnie z Kołem II. im. H. Sienkiewicza. Wpływ kulturalny i miłą rozrywkę stanowiły na wsi przedstawienia amatorskie, które odbywały się stale po wszystkich miejscowościach za wskazówkami Zarządu Koła. Koło subwencjonowało pewne kwoty na urządzenia sceniczne w kilkunastu miejscowościach przed wojną i dostarczało z biblioteczki specjalnej utwory sceniczne tak dla starszych jak i dla dzieci po szkołach.

W celu stworzenia ogniska oświatowego na wsi Koło pomyślało także o budowie „Domów Ludowych“. Akcję rozpoczęto po wojnie i dziś posiada Koło 3 domy ludowe — w Medyce, Ujkowicach i nieukończony w Kruhelu Wielkim.

Rocznicę narodową obchodzono w ośrodkach Koła bardzo uroczysto — tej sprawie pilnowało Koło bardzo poważnie — ilość obchodów narodowych była tak wielką, że trudno dziś zrobić zestawienie na kilkanaście stron książki.

W celu wyrugowania obcych pocztówek, Koło wydawało przez kilka lat przed wojną kartki własnym nakładem, które przypominały rocznicę narodową i przysparzały dochodów Towarzystwu.

Zabawy ludowe urządzano po wsiach przed wojną, obecnie na kilka zaś lat wstecz, Koło wprowadziło zabawy ludowe w święto 3 Maja.

Sprawozdanie ogólne z czynności Zarządu Koła I. za rok 1930.

Koło I. T. S. L. im. Adama Asnyka pracowało w roku sprawozdawczym przede wszystkim nad podniesieniem wydajności pracy oświatowej na swoim terenie i nad programem ujęciem pracy w dziedzinie oświaty pozaszkolnej, aby wśród niezmiernych trudności prowadzić akcję zdążającą do wzmocnienia potęgi Rzeczypospolitej Polskiej. Nie mając jednakże silniejszych podstaw finansowych, zastanawiano się poważnie nad wyszukiwaniem źródeł stałych dochodu.

Pozatem Koło owiane było jak najlepszymi chęciami, o ile mogło wspierało pracę Dyrekcji Żeńskiej Średniej Szkoły Zawodowej T. S. L., opiekowało się każdą sprawą, odnoszącą się bezpośrednio do tej placówki i dążyło do stworzenia harmonijnej i zgodnej współpracy ze wszystkimi pokrewnymi organizacjami społecznymi na terenie miasta i powiatu.

Poniżej podane zestawienie podaje w ogólnych zarysach działalność w Kole, w którym zorganizowano kilka komisji, specjalnie prowadzących pewne dziedziny pracy.

Komisje były następujące: a) Komisja szkolna b) Komisja czytelnianc-odczytowa c) Komisja biblioteczna d) Komisja przedsiębiorstw e) Komisja budowy domów ludowych, f) Komisja prawnicza.

5) Sprawozdanie komisji szkolnej.

Przewodn. P. Marja Bielawska.

Członkowie: P. Dr. Henryk Szymański, P. Ignacy Żukowski, P. Eugenjusz Waygart, P. Kasper Jurasz.

a) sprawozdanie „Dyrekcji Średniej Szkoły zawodowej żeńskiej T. S. L. w Przemyślu:

A) SPRAWOZDANIE

Dyrekcji Średniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej T. S. L. w Przemysli za rok 1930.

W r. szkolnym 1930/31 posiadała szkoła:

4	oddziały krawieckie
2	„ bieliźniarskie
3	„ gospod. domowego
1	prac. krawiecką
1	„ bieliźniarską
1	„ tkacką.

Uczennic było razem 320.

Przy szkole mieści się 3 klasowa V. Publiczna Szkoła Do-kształcająca Żeńska, licząca uczennica 160. — Szkoła ta jest na etacie Skarbu Państwa oraz Gminy miasta Przemysla. T. S. L. dostarcza tylko lokalu.

Grono stałe Średniej Szkoły Zawodowej;

Ignacy Żukowski dyrektor.

Grabowska Zofja mistrzyni pracowni krawieckiej.

Jankowska Alina nauczycielka.

Kleczeńska Jadwiga nauczycielka.

Kowalska Stanisława „

Krupińska Marja „

Lisikiewiczówna Stanisława asystentka.

Pawliszówna Jadwiga nauczycielka.

Suknowicz Teodora mistrzyni krawiectwa.

Szłapacka Janina instruktorka.

Wyrwiczowa Zofja nauczycielka.

Wyrwicz Stefan nauczyciel.

Zawadzka Zenona asystentka.

Drużbacka Irena „

Szczurówna Stanisława sekretarka.

Grono dochodzące:

Arlamowski Kazimierz,

Kwaśnicki Władysław

Damaszkówna Michalina,

Lic Kazimierz

Fiałkiewiczówna Ludomiła

Ks. Dr. Lasek Jan

Jurek Stanisław

Ks. Miahkij Juljan

Jurasz Kasper

Dr. Persowski Franciszek

Jurczyński Leon

Dr. Zennegowa Zofja.

Kubrakiewicz Juljan

Służba.

Wincenty Lewandowski.

W roku sprawozdawczym nie stwarzano nowych wydziałów ze względu na kryzys gospodarczy a postanowiono umniejszyć długi szkolne. Rozbudowano gospodarstwo domowe, które jest pod względem materialnym intratnym; nadto stworzono pracownię tkacką, dla której otrzymano 3 warsztaty z Ministerstwa W. R. i O. P. a jeden dokupiono. Dokupiono też jedną ubikację dla tkactwa, albowiem w gmachu szkolnym opróżniło się mieszkanie po ś. p. Błusze.

W ciągu roku ubyło kilka sił nauczycielskich, a to;

Popielowa Janina, otrzymała posadę w państwowej służbie,
Szalitowa Janina, Lanżanka Marja, Śmigielska Janina
wyszły zamaż.

W miejsce tych przyjęto dla gospodarstwa Pawliszównę, inne zastąpiono asystentkami, które otrzymują bardzo skromne wynagrodzenie.

Z absolwentek w roku 1930 przyszło do seminarjum rzemieślnic 5 uczennic 7 wyszło zamaż, inne pracują bądź to samodzielnie, bądź też pozostały w pracowni szkolnej; tylko mały odsetek uczennic nie pracuje zawodowo ani też nie kształci się wyżej, lecz pozostał w domu.

W ciągu roku zmarły dwie uczennice:

Wachalówna Marja i Łuszczyszyn Stanisława.

Przy małej pomocy Koła Rodzicielskiego zorganizowała szkoła w b. roku kolonję wakacyjną w Starzawie, gdzie przebywało 32 uczennic przez 6 tygodni za opłatą bądź to zł. 80. bądź za zniżkami dochodzącemi do zł. 30 lub nawet bezpłatnie.

W maju odbyła się w dużej sali Magistratu wielka wystawa szkolna, którą zwiedziło przeszło 2 000 osób. Pisma miejscowe i krajowe wypowiedziały się o wartości tej wystawy. W nowym roku szkolnym urządza się perjodycznie wystawy w sklepach firm poważniejszych; i tak urządzono z końcem września u firmy Gorgolewski wystawę przerobów owocowych i jarzynowych, w październiku u firmy Sirowy i Górski wystawę płaszczy i kostjumów, w grudniu u firmy Szancer wystawę lalek. Wszystkie te wystawy spotkały się z uznaniem społeczeństwa.

W ciągu roku sprawozdawczego odbyły się dwie wizytacje z ramienia Kuratorjum O. S. L. a sprawozdanie z wizytacji

tacji przesłano Dyrekcji szkoły do zastosowania się w kierunku zmiany niektórych sił nauczycielskich.

Sprawozdanie kasowe.

Przychód:	zł. 103.222.52.
Rozchód:	„ 103.119.49.
Saldo na rok 1931	„ 3.03.

Przychód:

Opłaty uczniac	zł. 82.818.38.
Subwencje	„ 16.100.—.
Pożyczki;	
w maju Kasa Oszczęd.	„ 2.939.—.
bezzwrotne ze Stow.	
Służba Obywatelska	„ 1.300.—.
Saldo z roku 1929	„ 65.14.

Rozchód:

Wydatki personalne	zł. 69.998.—.
Lokal, opał, światło, porządek	„ 13.177.09.
Administracja	„ 378.11.
Inwentarz i pomoce naukowe	„ 11.218.41.
Adaptacja sal	„ 1.828.90.
Zwrot pożyczek	„ 5.796.48.
Inne	„ 822.50.

Długi.

Kasa Oszczędności	zł. 5.010.—.
Bank Spółdzielczy	„ 200.—.
Inne	„ 4.100.—.
Razem:	zł. 9.310.—.

W porównaniu z rokiem ubiegłym t. j. 1929, w którym wykazano długów 15.668.23, zmniejszyły się w roku sprawozdawczym długi o zł. 6.358.23, zaś majątek szkoły wzrósł o zł. 12.000.—.

Bilans zostanie przedstawiony w sprawozdaniu oddzielnem.

Dyrektor: ŻUKOWSKI.

W roku sprawozdawczym (w październiku) Zarząd Główny T. S. L. nadesłał regulamin dla Kół T. S. L. dotyczący stosunku do Zarządu Głównego Zakładów Naukowych i Wychowawczych, utrzymywanych przez Koła T. S. L. Regulamin ten powitała komisja szkolna T. S. L. w Przemyślu z prawdziwym zadowoleniem, ponieważ obecnie jest dokładnie ustalony stosunek Koła T. S. L. względnie T. S. L. do Dyrekcji i Grona nauczycielskiego oraz Władz.

B) SPRAWOZDANIE

z opieki Koła względem szkół powszechnych.

Opieka nad szkołami powszechnymi, założonymi przez Koło I jest stała jakkolwiek pośrednia. Koło interesuje się stanem budynków szkolnych, będących własnością T. S. L. i stara się o ich konserwację.

Bezpośrednio interesuje się Koło szkołą w Lipowicy koło Przemyśla — pilnuje wydobycia subwencji na opłacenie lokalu szkolnego, od gminy miasta Przemyśla, która w roku sprawozdawczym wypłaciła 700 zł., oraz ofiarowała 1 sąg drzewa i 1 tonę węgla.

Sprawozdanie komisji oświaty pozaszkolnej.

A) SPRAWOZDANIE

komisji czytelniano-odczytowej.

Przewodniczący: Jan Porembalski.

Zastępcy: Dr. Tymiński i insp. Sierakowski.

Członkowie: Bielawska, Szalayowa, Ks Matusz, Ks. Winnicki, Fiałkiewicz, Mgr. Małec, red. Bilan, Dyr. Żukowski, Dr. Romanowski, Hałdys, Dr. Szymański, Poliszewski, Wolański, Chmielewski.

W sprawozdaniu z pracy w r. 1930 komisja wykazuje jedynie te placówki, które nadesłały sprawozdania ze swej pracy, oraz te, w których delegaci komisji stwierdzili życie i pracę oświatową.

Poza wykazanymi 12 czytelniami względnie wypożyczalniami, rozwinęła komisja czynności przygotowawcze, bądźto celem

ożywienia czytelni dawniej już założonych a obecnie nieczynnych, lecz pozytywne wyniki z tej pracy dadzą się osiągnąć dopiero w r. 1931. Stan czytelni i wypożyczalni przedstawia się następująco :

1) Bachórzec poczta Bachórzec. Czytelnia, mieszcząca się w budynku szkolnym kieruje nauczycielka p. Helena Orłowska, członków czynnych 34. Książek nadesłanych z T. S. L. — 50. Pisma : „Przewodnik katolicki“. Obchodów narodowych 2 — a to w dniu 3-go maja i 11 listopada ub. r., przedstawień amatorskich 3.

2) Kosztowa p. Nowe-miasto. — Wypożyczalnia. Prowadzi nauczycielka S. Maciążanka. Członków czytających 23, w tem 9 mężczyzn i 14 kobiet, książek własnych 140, nadesłanych z T. S. L. 50, przeczytanych 89. Z pism periodycznych: „Przewodnik katolicki“; „Wieniec i Pszczółka“; „Przewodnik Gospodyń“.

Obchodów narodowych było 3 — a to 3 Maja, 11 listopada i 29 listopada. S. Maciążanka wygłosiła przemówienie pt.: „Wartość i znaczenie przeszłości narodowych“. Prócz tego w porze zimowej były stale pogadanki na różne tematy. Wypożyczalnię lustrowała p. M. Bielawska we wrześniu 1930.

3) Kruhel Wielki p. Przemyśl. Przewodniczącym czytelni, mieszczącej się w szkole, jest Ks. Stanisław Kocaj. Członków 25 — w tem 10 mężczyzn, 8 kobiet i 7 dzieci szkolnych. Książek otrzymanych z T. S. L. — 50, z tego przeczytano 30, przyczem od przeczytanej książki pobierano 3 gr. Z pism prenumeruje czytelnia „Przewodnik katolicki“. Posiedzeń Zarządu było 3.

Obchodów narodowych: 1 — na 3 Maja, prócz tego 4 pogadanki, 2 odczyty i 3 przedstawienia. Z ramienia komisji był w czytelni z odczytem, a zarazem dokonał lustracji p. przewodn. Porembalski 3/5. 1930 Pozostałość kasowa czytelni — 30 zł.

4) Medyka. — Sprawozdania pisemnego nie nadesłano. Czytelnia, którą kieruje p. dyr. Fedyk jest ściśle związana z innymi organizacjami społecznymi.

5) Ruszelczyce p. Krzywca. Wypożyczalnia mieści się w szkole, kieruje nią nauczycielka p. Mieczysława Boryniówna. Członków 70 — w tem 18 mężczyzn, 12 kobiet i 40 dzieci szkolnych. Książek własnych 69, nadesłanych z T. S. L. 50 — przeczytano ogólnie 542 książek. — Opłata od książki — 10 gr. miesięcznie.

Posiedzeń zarządu — 2. Odbyły się obchody narodowe — a to 3 Maja dla uczczenia rocznicy Konstytucji, 11 listopada i 29 listopada. W porze zimowej były 2 razy w tygodniu poganki na różne tematy. Kierowniczką szkoły prenumeruje dla wypożyczalni pismo tyg. „Płomyk i Płomyczek“.

Lustracji dokonał p. Dr. Romanowski w czerwcu 1930.

6) Ujkowice p. Przemyśl. Przewodniczącym Czytelni jest ks. Stanisław Szaryk. W r. 1930 cała działalność skupiła się głównie około uruchomienia domu ludowego, co też stało się we wrześniu 1930 W uroczystości otwarcia i poświęcenia tegoż „Dómu“ brali udział z ramienia komisji p. p. Bielawska i Po-rembalski. Książek nadesłanych z T. S. L. 50.

7) Wilcza — p. Przemyśl — Czytelnia. Czytelnia mieści się w wynajętym budynku murowanym. Przewodniczącym jest p. Aleksander Slószarz, opiekunem z ramienia komisji p. Dr. Szymański.

Członków 234. Książek własnych 447 — nadesłanych z T. S. L. 50. Przeczytano ogółem 1083 książek. Opłata od książki wynosi 5 gr. Z pism: 1) „Il. Kurjer Codzienny“, 2) „Tygodnik Przemyski i 3) „Ziemia Przemyska“.

Obchodów narodowych było 2, a to 3 Maja — przemawiał p. prof. Bielawski i 29 listopada — przemawiał p. F. Chmielewski. Wykładów na różne tematy było 4, odczytów 5, pogadanek 10, przedstawień amatorskich 4. Czytelnia urządziła w ciągu roku 1 festyn publiczny, 8 wieczorków tanecznych, wspólny „Opłatek“ i „Święcone“. Stan kasy: dochody 2769·60 zł. — rozchody 1117·71 zł. — gotówka 1050 89 zł.

8) Wypożyczalnia w Babicach. Kierowniczką p. Barbara Początkówna. Członków 20. Książek nadesłanych z T. S. L. — 50

9) Przemyśl-Garbarze — Czytelnia. Czytelnia mieści się w szkole im. Piramowicza. Założona w r. 1920, kierownictwo prowadzi P. Szczurowski Marjan. Wysokość wkładek 20 gr. miesięcznie. Odbytych posiedzeń 3. Członków 57. Ilość książek własnych 26, otrzymanych od Koła 50. Ilość czytających 15 osób — przeczytanych książek 50. Wysokość opłaty za wypożyczone książki 5 gr.

Odbyły się 2 odczyty — Dr. Kaczurba „O gruzlicy“ — Prof. Sierakowski „O Konstytucji 3 Maja“. — Stan kasy: dochody 120 złotych. Subwencja Kasy Oszczędności 50 zł.

ulokowane na książeczce Kasy Oszczędności. Prezesem Czytelni jest p. Kacanicz emeryt. urzędnik P. K. P.

10) Żurawica — Wypożyczalnia mieści się w lokalu Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Wznowiona ponownie 29. VI. 1930 przez p. prof. Sierakowskiego członka Zarządu Koła Wypożyczalnią kieruje Józef Kulikowski nauczyciel. Ilość książek własnych 100 — otrzymanych od Koła 50. Ilość czytelników 24. Przeczytanych książek 118. Wysokość opłaty za wypożyczenie książki 5 gr.

Wszelkie obchody narodowe urządza się wspólnie ze Stowarzyszeniem Młodzieży i Komitetem budowy Domu Ludowego.

Pogadanki odbywają się w każdą środę, organizowane przez P. Kulikowskiego.

Praca na terenie tej ws. należy do bardzo ciężkich ze względu na brak jednomyślności w tamtejszym społeczeństwie oraz wielkich różnic pod względem politycznym.

11) Korytniki p. Krasieczyn — Czytelnia wznowiona 20 X. 1930 r. przez prof. Sierakowskiego, członka Zarządu Koła. Mieści się Czytelnia w wynajętym lokalu. Lustracja przez prof. Sierakowskiego odbyła się 22. XII. 1930. Czytelnia kieruje Zarząd złożony z 8 osób. Wysokość wkładek miesięcznych 20 gr. Ilość odbytych posiedzeń 3. Ilość członków 30. Ilość książek od Koła 50. Przeczytanych książek 40. Pogadanki, przedstawienia w stadium organizacyjnym. Stan kasy 24:35 zł.

12) Rokszyce — Czytelnia.

1) Czytelnia mieści się w jednej izbie w domu Jana Szymańskiego, wynajętej za 20 zł. rocznie.

2) Założona i uroczystie otwarta i poświęcona 31/8 1930. Otwarcie nastąpiło przez Delegata p. Sierakowskiego.

3) Ostatnia lustracja 8 listopada 1930 przez p. Stanisława Batkę.

4) Czytelnia kieruje Wydział od 31/8 1930.

5) Wysokość wkładek członkowskich 20 gr. miesięcznie.

6) Ilość odbytych posiedzeń Wydziału 16.

7) Ilość członków 62.

8) Ilość książek własnych 200, otrzymanych przez Koło I. 55. Czytelnia otrzymuje gazety: Ziemia Przemyska, Kurjer Lwowski, Szabes-Kurjer, Hasło podwawelskie, Wieniec-Pszczółka, Polska Wschodnia, Goniec Pomorski, Pielgrzym, Polonia, Ojczyzna, Gazeta Warszawska, Rycerz Niepokalanej.

9) Ilość czytających 45, przeczytanych książek 152.

10) Wysokość opłaty, za wypożyczenie książki od członków i nieczłonków 20 gr. na miesiąc bez względu na ilość wypożyczonych książek.

11) Obchodów narodowych: Rocznica „Cudu nad Wisłą“.

12) a) Pogadanki b) odczyty c) przedstawienia :

a) o potrzebie Czytelni polskiej w Rokszycach, b) o miłości mowy polskiej i o konieczności mówieniu po polsku przez Polaków w Rokszycach, b) o ukochaniu obrządku rz. kat. i trzymaniu się go, c) o różnicy między obrządkami rz.-kat. a gr.-kat., d) o potrzebie kształcenia się włościan polskich i czytaniu polskich książek historycznych, e) Naród polski i Polska. Czytelnia ma radjo używane przez p. Cezanowicza w niedzielę i święta. Zabaw tanecznych było 3 — dochód z nich na oprawę książek.

13) Stan kasy z końcem r. 1930 dochód 86 zł 50 gr

rozchód 74 zł — gr

gotówka 12 zł 50 gr.

14) Majątek: inwentarz 4 obrazy — sprzęty pożyczone bezpłatnie.

15) Ilość mieszkańców wedle stanu 1/11 1930 — 631

Polaków w r. 1921 161

w r. 1928 137

w dniu 1/11 1930 115

16) w gminie są stowarzyszenia ruskie: Proświta i Łuh.

17) Dzieci polskich uczęszcza do szkoły 18.

18) Szkoła dawniej polska — obecnie zutrakwizowana.

19) Życzenia ludności: Częstsze dojazdy ze mszą św. do kaplicy polskiej.

Budowa polskiego domu ludowego w Rokszycach. Komitet budowy: 1) zakupił plac pod budowę 350 m² za 300 zł
2) otrzymał darmo 25 m³ drzewa budulcowego od Ks. Karoliny Lubomirskiej, 35 m³ „ „ „ „ od Akademii Umiejętności w Krakowie, drzewo ścięte i zwiezione na plac, kamień pod podmurówkę wykopany i zwieziony, wapno wygaszone i zadowolowane.

Stan kasy dochód 850 zł

rozchód 495 zł

gotówka 357 zł

Przemyśl, 26/2. 1931.

Wojciech Batko.

B) KOMISJA BIBLIOTECZNA.

1) Biblioteka miejska Koł I. T. S. L. 2) Biblioteka wiejska (ruchoma).

SPRAWOZDANIE Z BIBLIOTEKI MIEJSKIEJ T. S. L. ZA ROK 1930.

Biblioteka miejska mieści się w lokalu „Żeńskiej Średniej Szkoły Zawodowej“.

Biblioteka posiadała 762 książek 872 tomy; z tego oddała dla szkoły doksztalającej 99 książek 104 tomy. Obecnie posiada 663 książek 768 tomów. W roku sprawozdawczym oprawiono 40 książek. Kupiono 11 książek.

Przychód kasy :

Saldo z 1929 roku	zł.	22.90
Składki	„	132.05
Razem:	zł.	154.95

Rozchód kasy:

Kupno książek	zł.	66.70
Oprawa	„	60.70
Koszta pocztowe	„	2.25
Saldo na rok 1931	„	25.30
	zł.	154.95

Bibliotekarka:
Kowalska Stanisława m. p.

Przewodniczący:
Żukowski Ignacy m. p.

2) Biblioteka wiejska (ruchoma).

Biblioteką ruchomą kieruje P. Jadwiga Szalayowa. W porozumieniu z Zarządem Głównym, Sekcją Wschodnią, która dostarcza biblioteki ruchomych, odbiera Koło książki za pośrednictwem Związku Okręgowego i wysyła na wieś.

C) KOMISJA PRZEDSIĘBIORSTW.

Skład komisji: P. Bielawska Marja, P. Próchnicka Helena, P. Juljan Horwacki, P. Tęczar Teofila, P. Krzysikowa Julja, Dr. Szymański Henryk, P. Szalayowa Jadwiga, P. Sierakowski Wacław.

Komisja urządziła w roku sprawozdawczym: Zbiórką na

Dar Narodowy 3 Maja, 2 zabawy ludowe, i 6 zbiórek ulicznych.
— Szczegóły w sprawozdaniu kasowem Koła.

D) KOMISJA BUDOWY DOMÓW LUDOWYCH.

Skład komisji: P. Marja Bielawska, Ks. Stanisław Kocaj, P. Bolesław Drozd, Ks. Szarek, P. Ludwik Hartfelder.

W r. sprawozdawczym ukończono budowę Domu Ludowego;

I) w Ujkowicach przy nadzwyczajnej pracy P. Bolesława Drozda dyrektora Banku Spółdzielczego. Na tem miejscu składa Mu T. S. L. szczerze podziękowanie za tak wielki trud i ofiarną pracę. Poświęcenie uroczyste Domu odbyło się 21 września 1930 r. przy bardzo licznym udziale włościanstwa, władz z Przemyśla i zaproszonych gości. Obecnie „Dom Ludowy w Ujkowicach“ zaintabulowany na T. S. L. pozostaje pod opieką bezpośrednią Ks. Szarka proboszcza w Ujkowicach, który z prawdziwem poświęceniem oddaje się pracy oświatowej. W Domu tym mieści się Czytelnia T. S. L. — sala ze sceną — i Kółko rolnicze. —

II) Dom Ludowy w Kruhelu Wielkim jest prawie na zupełnem ukończeniu. Mieścić się tam będzie Ochronka, Czytelnia T. S. L. sala szkolna, która już została oddana na szkołę państwową, sala na przedstawienia i mieszkanie dla zakonnic prowadzących ochronkę.

III) Dom Ludowy posiada Koło w Medyce.

E) KOMISJA PRAWNICZA.

Skład komisji — P. Dr. Romanowski Wacław — P. Marja Bielawska, P. Dr. Henryk Szymański.

Referentem komisji był. P. Dr. Romanowski Wacław.

Zadaniem referenta było ukończenie intabulacji gruntów i budynków na T. S. L.

Po rozpoczęciu spraw intabulacyjnych przez P. radcę Męcińskiego, prowadził pracę w dalszym ciągu po jego wyjeździe z Przemyśla P. Dr. Romanowski. Nadzwyczajna sumienność i niezwykle oddanie się tym sprawom P. Dr. Romanowskiego sprawiło, że dziś wszystkie budynki szkolne są zaintabulowane na własność T. S. L., niektóre tylko sprawy się jeszcze wykańcza; obecnie zaś przeprowadza się intabulacje wybudowanych Domów Ludowych. Prócz powyższych spraw załatwiono nadto nową darowiznę gruntu gospodarza Jana Galeja i jego żony z Kosztowej koło Bachórcza, pod budowę Domu Ludowego. Przez cały rok sprawozdawczy były nadto ciągle sprawy prawne związane z rozwojem „Średniej szkoły zawodowej żeńskiej T. S. L.“

Przychód

Zestawienie kaso

L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Zł	gr
1	Saldo z roku 1929	163	07
2	Wkładki	545	—
3	Dary i składki	968	35
4	Pożyczki	1.457	58
5	Wydawnictwa	132	—
6	Odczyty, wieczorki itp.	60	—
7	Przedsiębiorstwa	928	97
8	Subwencje	1.050	—
9	Dar Narodowy	1.865	77
		7.170	74

Komisja Rewizyjna Koła I. T. S. L. im. Adama Asnyka w Prze
kasowemi i znalazła

M. Czauderna, m. p.

Ludomił Fiatkie

we za rok 1930.

Rozchód

L. p.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Zł	gr
1	Inwentarz	35	—
2	Szkoły	36	—
3	Bursy i Domy Ludowe	427	02
4	Pożyczki	2.901	95
5	Czytelnie i wypożyczalnie	253	—
6	Wydawnictwa	11	40
7	Odczyty, wieczorki itp.	176	90
8	Przedsiębiorstwa	328	15
9	Zarząd Główny i Związek Okręg.	518	50
10	Zaliczki	60	—
11	Udziały	10	—
12	Dar Narodowy	5	—
13	Administracja	1.785	82
14	Różne	252	25
15	Saldo na rok 1931	315	75
		7.170	74

(—) **Kasper Jurasz,**
skarbnik.

myślu porównała pozycje przychodowe i rozchodowe z alegatami wszystko w porządku.

wicz, m. p.

Roman Knobloch, m. p.

Typunka - mic
 sad
 Wojcik - mic
 sad
 Winiarski ks.
 mic
 Bubela - mic ué dat
 Bystrycki Michal mic
 Cernicka - mic
 Porowinski - mic
 Jęz dakou - mic
 Lypatowa - mic

Danwancko - mic
 Druzbicka - "
 Dabowicka - "
 Gorysoryn - mic
 Kocbij - mic
 Konewni Wk - mic
 Kuzdra - mic
 Kucz - mic
 Mi mo'rus - mic
 Pella - sad - mic

WYKAZ CZŁONKÓW W ROKU 1930.

Zaregl.
~~Przyman - mic~~
 Busak Gual - mic / Zaregl.

50	1. Angermanowa Walerja	31. Eberlowa Bronistawa	5zt
	2. Dr. Armatys Wiktor	32. Ekiert Franciszek	
3zt	3. Baldini Władysław	33. Ks. Biskup Fischer Karol	
	4. Barączowa Zofja	34. Fischerówna Anna	50gr.
	5. Ks. Biernat Stanisław	35. Fischer Karol	
	6. Bielawska Marja	36. Fiałkiewicz Ludomił	4zt.
	7. Bieniek Wawrzyniec	37. Fink	2zt
1.50	8. Bojarska Michalina	38. Golińska Stefanja	
	9. Dł. Bodnar Gustaw	39. Golińska Janina	
	10. Bystrycki Michal	40. Godek Jan	
4zt.	11. Inż. Bystrycki Tadeusz	41. Grochowiczowa	
2.50	12. Bilan Włodzimierz	42. Guzdekówna Franciszka	
	13. Ks. Dr. Chciuk Teofil	43. Gröniewski Stanisław	1.50
1.50	14. Cechowa Augusta	44. Dr. Giżyński Roman	marst
	15. Cieśliński Tadeusz	45. Górnikowa Karolina	2zt
	16. Cyrbesowa Wanda	46. Garlicki Apolinary	
	17. Czyżewiczowa Teofila	47. Hanulanka Zofja	
2zt	18. Czauderna Međard	48. Hanulanka Marja	
	19. Damaszkówna Michalina	49. Haasowa Amalja	
1.25	20. Dietzówna Stanisława	50. Herlossówna Amalja	
1.25	21. Długoszowa Marja	51. Hessowa Helena	
	22. Dr. Dobrzański Józef	52. Hiblowa Klara	
	23. Drozd Bolesław	53. Hoszek Walerjan	
1.50	24. Dziewotowa Emilja	54. Hanulanka Tekla	
	25. Drysiowa Jadwiga	55. Horwacki Juljan	1.25
	26. Ks. Druzbicki Mikołaj	56. Haninczak	wygreda
	27. Dudzińska Rozalja	57. Isakiewicz Jan	1zt
	28. Dobrowolski Tadeusz	58. Janicki Karol	1zt
	29. Ekiertowa Jadwiga	59. Jurasz Kasper	1zt
	30. Ekiertówna Tekla	60. Jurek Stanisław	

Janowski

61. Jung Kazimierz (102. Inż. Pollak Stanisław
 62. Jasiński Jerzy - 125 (103. Porembalski Jan
 63. Kurpielowa Helena (104. Praszczłowa Joanna
 64. Kleczeńska Jadwiga (105. Prohaskowa Stanisława
 65. Krzewiński Zygmunt (106. Praczyński Stefan
 66. Karmanówna Anna (107. Inż. Piątkiewicz Adam
 67. Kisielowa Marja (108. Rawicka Karolina
 68. Kantor Tadeusz (109. Rastowa Karolina - 250
 69. Kossowska Iza 110. Dr. Rawicz Józef
 70. Kostrzewska Stefanja (111. Dr. Romanowski Wacław
 71. Koziel Jan - 250 (112. Rachwał Piotr - 250
 72. Kuziowa Mieczysława - 125 113. Szłapacka Janina
 73. Dr. Kropiński Adam (114. Salwicki Antoni - 150
 74. Kiełtyczyzna Ludwika - 150 (115. Sirowy Ludwik
 75. Karmanowa Krystyna (116. Sobolowa Kamila - 150
 76. Dr. Kaczurba Feliks (117. Styfiowa Bronisława - 250
 77. Krzysikowa Julia (118. Seidlerowa Barbara
 78. Krogulecki Roman (119. Seidlerówna Janina
 79. Knobloch Roman (120. Sluzarowa Kazimiera - 425
 80. Kotkowski W. (121. Sosnowska Władysława
 81. Kustra Leonard (122. Swietlikowski Józef
 82. Lanota 123. Spędakowski Stanisław
 83. Lech Kazimierz (124. Superatowa Emilja
 84. Lewandowska Stanisława 125. Sykałowa Honorata
 85. Łobazówna Sydonja 126. Szalayowa Jadwiga
 86. Malarkiewiczowa Erna 525 (127. Szancer Julian
 87. Maślowska Jadwiga (128. Szulcowa Aleksandra
 88. Malcherówna Amalja 129. Szaramażanka Marja
 89. Ks. Dr. Momidłowski Stefan (130. Szałowska Jadwiga
 90. Metzger Jan - 150 (131. Dr. Szymański Henryk
 91. Ks. Matusz Józef - 125 (132. Szymański Stanisław
 92. Michałowski Stanisław (133. Stojanowska Zofja
 93. Ks. Biskup Nowak Anatol (134. Ks. Sandałowki
 94. Nowakowa Tekla - 350 135. Stroński Władysław
 95. Olszewska Julja - 250 (136. Sierakowski Wincenty - 150
 96. Ollerowa - 125 550 137. Dr. Staszewska Marja - 550
 97. Inż. Osinski Kazimierz (138. Szczepańska
 98. Oskwarek-Sierostawski (139. Toeglowa Adela
 99. Pająkowa Kornela - 250 140. Ks. Dr. Tomaka Wojciech
 100. Pałkańska Władysława (141. Tałasiewicz Stanisław
 101. Dr. Peters Józef (142. Traczevska Marja

Malczak Miecz.
 Latic - 250

Link -
 Majewski Jan.

Stasowski
 Stasowski
 Stasowski
 Stasowski

<u>143.</u> Tęczarówna Teofila - 4st	<u>158.</u> Vörös Jadwiga - 2st
<u>144.</u> Dr. Tuskiewicz Alfons	<u>159.</u> Welker Franciszek
<u>145.</u> Trella Antoni	<u>160.</u> Dr. Wójcik Tadeusz
<u>146.</u> Tymiński Józef - 4st	<u>161.</u> Ziemiańska Aniela
<u>147.</u> Ukleja Michał	<u>162.</u> Zaremba Emil - <i>ożni</i>
<u>148.</u> Taklińska Sydonja	<u>163.</u> Ząbek
<u>149.</u> Waygart Eugenjusz	<u>164.</u> Złotnicki Eugenjusz
<u>150.</u> Ks. Dr. Wąsik Tomasz 3st	<u>165.</u> Ks. Dr. Żukowski
<u>151.</u> Walz Julian	<u>166.</u> Żukowski Ignacy - 150
<u>152.</u> Wilecki Antoni	<u>167.</u> Zarytkiewiczówna Józefa
<u>153.</u> Wojnarowska Adela - 150	<u>168.</u> Dr. Zennegowa Zofja
154. Wojnar Władysław	<u>169.</u> Złotnicka Eugenia
<u>155.</u> Witkowski Stanisław	<u>170.</u> Zaremba Emil
<u>156.</u> Wyrębski Jakób	<u>171.</u> Załęska Józefa
<u>157.</u> Więckowski Lubin	<u>172.</u> Zawirski Jan

Wyrębski
Wolgnier

~~Baj Janek~~
 Waygartowa -

